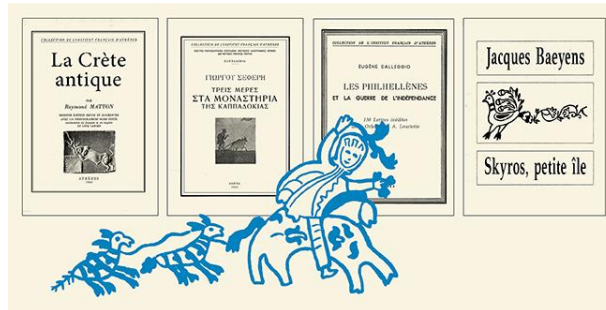

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΚΘΕΣΗ

Οι «Εκδόσεις του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών» (1945-1995) Μια μοναδική εκδοτική περιπέτεια Βιβλιοθήκη Octave Merlier

Έκθεση ανοιχτή τις ώρες λειτουργίας της Βιβλιοθήκης :
Τρίτη - Παρασκευή : 10.00 – 19.00. Σάββατο: 10.00 – 15.00

Στο πλαίσιο της «Αθήνα 2018, Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου» - Ανοιχτές Συλλογές

Επιμέλεια έκθεσης: **Lucile Arnoux - Farnoux**, επίκουρη καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της Tours, μεταφράστρια

Για πάνω από σαράντα χρόνια, από το 1945 έως το 1990, το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών ανέπτυξε μια αξιοσημείωτη εκδοτική δραστηριότητα, σε συνεργασία πρώτα με τις εκδόσεις Ίκαρος και μετά κάτω από την ευθύνη του διευθυντή του, τον Octave Merlier, εκδίδοντας στα ελληνικά Γάλλους συγγραφείς ή αντίστροφα, μεταφράζοντας σύγχρονους Έλληνες ποιητές και συγγραφείς.

Αυτή η ιστορική συλλογή περιλαμβάνει επίσης βιβλία ποικίλων θεματικών, σχετικών με την ελληνική γλώσσα και τις θρησκευτικές παραδόσεις της Ελλάδας και της Μικράς Ασίας, ενδιαφέρεται για τη μουσική και τις τέχνες και χαρίζει, με τη συλλογή Πόλεις και τοπία της Ελλάδας, πολύτιμους οδηγούς στους επισκέπτες και ερασιτέχνες αρχαιολόγους.

Ο κατάλογος, που απαριθμεί 150 τίτλους περίπου, εξαιρετικά ενδιαφέροντες για το κοινό και τους ερευνητές, αποτελεί κομμάτι της ιστορίας, όχι μόνο του Γαλλικού Ινστιτούτου αλλά και της Ελλάδας. Οι εκδοτικές επιλογές είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικές της θέσης που κατείχε το Ινστιτούτο εκείνη την περίοδο στη ζωή της χώρας και ειδικότερα στις ελληνογαλλικές ανταλλαγές.

Σήμερα ένα μεγάλο μέρος αυτών των βιβλίων ψηφιοποιήθηκε και είναι για πρώτη φορά διαθέσιμο στο κοινό για ανάγνωση, στην ψηφιακή πλατφόρμα Culturethèque.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Μετά τον πόλεμο, ο Octave Merlier συλλαμβάνει ένα φιλόδοξο εκδοτικό σχέδιο για το IFA, το οποίο έκτοτε είναι πλήρως αυτόνομο από τη Γαλλική Σχολή Αθηνών η οποία και το ίδρυσε το 1907.

Χάρη σε μία ειδική επιχορήγηση του υπουργείου, δημιούργησε τη φημισμένη «Συλλογή του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών», στην οποία θα εκδοθούν περισσότερα από εκατό βιβλία από το 1945 έως το 1995, τόσο στα γαλλικά όσο και στα ελληνικά. Σε αυτή βρίσκουμε τόσο γαλλικές μεταφράσεις ελληνικής λογοτεχνίας (Σολωμός, Σεφέρης, Σικελιανός, Καζαντζάκης) όσο και ελληνικές μεταφράσεις

κλασικής γαλλικής λογοτεχνίας (Montaigne, Rabelais ή Villon) ή σύγχρονης (Saint-John Perse), καθώς και έργα ιστορίας, δικαίου, φιλοσοφίας ή εθνολογίας, μιας και το σχέδιο του Merlier ήταν αρχικά η σύσταση μιας υπηρεσίας επιστημονικών εκδόσεων εμπνεόμενη από τις εκδόσεις του CNRS (Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας) στη Γαλλία.

Παράλληλα με τις «Εκδόσεις του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών» δημιουργήθηκε το *Αναλυτικό Δελτίο Ελληνικής Βιβλιογραφίας* (Bulletin analytique de Bibliographie Hellénique), με στόχο να κάνει γνωστά στη Γαλλία και την υπόλοιπη Ευρώπη τα βιβλία που εκδίδονταν στην Ελλάδα. Υπό τη διεύθυνση του Νεοκλή Κουτούζη, μέχρι το 1985 θα αριθμούσε τους 39 τόμους. Στην αρχή, ο Merlier συνεργάζεται με τον νεοσύστατο αθηναϊκό εκδοτικό οίκο Ίκαρο, που ιδρύθηκε το 1943, αλλά από το 1949 εξοπλίζει το Ινστιτούτο με ένα εργαστήριο στοιχειοθέτησης και δύο χρόνια μετά, με δύο τυπογραφικές μηχανές οι οποίες επιτρέπουν την εκτύπωση όχι μόνο έργων της Συλλογής, αλλά και καταλόγων των εκθέσεων που οργανώνει το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών και των σχολικών βιβλίων που παράγονται από τις παιδαγωγικές του ομάδες, παρέχοντας με αυτό τον τρόπο στο Ινστιτούτο πραγματική εκδοτική ανεξαρτησία. Το τυπογραφείο, υπό τη διεύθυνση του Ν. Κουτούζη, θα λειτουργήσει μέχρι το 2002, οπότε και καταργείται.

Μετά την αναχώρηση του Octave Merlier, το 1961, οι «Εκδόσεις του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών» εξακολουθούν να υπάρχουν και να εμπλουτίζεται ακόμη με κάποια σημαντικά έργα, αλλά ο ρυθμός των εκδόσεων επιβραδύνεται και η εκδοτική δραστηριότητα του Ινστιτούτου εξελίσσεται σε άλλες μορφές, επωφελούμενη κυρίως από συμφωνίες συνεργασίας με ελληνικούς εκδοτικούς οίκους, όπως η Εστία ή η Άγρα, ή γαλλικούς, όπως ο οίκος Actes Sud.

ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΚΤΕΘΟΥΝ

Ελληνική λογοτεχνία

Η συλλογή του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών προτείνει μεταφρασμένη ελληνική λογοτεχνία – ποιήματα του Σολωμού και του Σεφέρη μεταφρασμένα από τον R. Levesque, αρ. 1 και 2 της συλλογής αντίστοιχα, από το 1945, έπειτα έργα του Σικελιανού (1946) και του Καζαντζάκη (1951) –, αλλά και έργα στη γλώσσα του πρωτοτύπου, όπως το θέατρο του Σικελιανού, εν μέρει ανέκδοτο (*Θυμέλη*, том. 1-3, 1950-1955).

Την περίοδο 1965-1966 κυκλοφορεί η γαλλική έκδοση του *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Κωνσταντίνου Δημαρά*, έργο αναφοράς η έκδοση του οποίου είχε αποφασιστεί από το 1953 από τον O. Merlier.

Το 1991, υπογράφηκε συμφωνία εκδοτικής συνεργασίας μεταξύ των εκδόσεων Actes Sud και του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών, χάρη στην οποία περίπου είκοσι έργα νεοελληνικής λογοτεχνίας εκδόθηκαν μεταφρασμένα από τωρινούς και παλιούς μαθητές του Κέντρου Λογοτεχνικής Μετάφρασης (CTL) του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών καθώς και από επαγγελματίες μεταφραστές.

Γαλλική Λογοτεχνία

Ένας από τους στόχους της συλλογής είναι να δώσει πρόσβαση στο ελληνικό κοινό σε μερικά από τα μεγάλα κλασικά κείμενα της γαλλικής λογοτεχνίας. Ως εκ τούτου, οι Villon, Descartes, Molière, Rabelais, La Rochefoucauld, Montaigne αποτελούν διαδοχικά το επίκεντρο των δίγλωσσων εκδόσεων που ιδρύθηκαν και αναφέρονται από γνωστούς Έλληνες φιλόλογους (Σ. Σκιαδαρέσης, Χρ. Χρηστίδης, Γ. Ν. Πολίτης, Κλ. Παράσχος, κ.ά.). Η σύγχρονη λογοτεχνία αντιπροσωπεύεται από την «όμορφη» μετάφραση του *Ανάβασις*, του Saint-John Perse, από τον ποιητή και μεταφραστή Τάκη Παπατσόνη (1957).

Το 1991, δημιουργείται η συλλογή «Θέατρο», στην οποία δημοσιεύονται οι ελληνικές μεταφράσεις γαλλικών έργων - κλασικών και σύγχρονων -, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τους φοιτητές του Κέντρου Λογοτεχνικής Μετάφρασης (CTL) του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών. Από το 1991 έως το 2000, επεξεργάστηκαν 26 κείμενα.

Ιστορία

Μελέτες πάνω σε διάφορες περιόδους της ελληνικής ιστορίας δημοσιεύτηκαν στα ελληνικά αλλά και στα γαλλικά. Ωστόσο, η βυζαντινή ιστορία έχει ιδιαίτερη προβολή στις Εκδόσεις του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών, με την *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, του Κωνσταντίνου Αμάντου (1947), έπειτα τους έξι τόμους του *Βυζαντινών Βίος και Πολιτισμός* του Φαίδωνα Κουκουλέ (1948-1956) (αμφότερα στα ελληνικά). Η ιστορία της εκπαίδευσης είναι εξίσου παρούσα με *Το κρυφό σχολειό* του Αλέξανδρου Δελμούζου (1950)

Εθνογραφία, Γλωσσολογία και Εθνομουσικολογία

Μια υποκατηγορία των εκδόσεων περιλαμβάνει δημοσιεύσεις που σχετίζονται με τη δραστηριότητα του Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, η διαχείριση του οποίου βρισκόταν στα χέρια της Μέλπω Λογοθέτη - Μερλιέ (Merlier). Εκεί μπορούμε να βρούμε μελέτες σχετικά με τον πολιτισμό και τις διαλέκτους της Μικράς Ασίας από τους συνεργάτες της Μέλπω Μερλιέ, όπως ο Δ. Λουκάτος και ο Δ. Λουκόπουλος, στα ελληνικά και μερικές φορές μεταφρασμένες στα γαλλικά, καθώς και έργα λαϊκής μουσικής, όπως οι *Μελέτες για το κλέφτικο* τραγούδι του Samuel Baud-Bovy (1957). Η συλλογή φιλοξενεί επίσης το συγκινητικό διήγημα του Σεφέρη για την Καππαδοκία *Τρεις μέρες στα μοναστήρια της Καππαδοκίας* (1953).

Πόλεις και Τοπία της Ελλάδας

Το 1949, ο Raymond Matton, καθηγητής γεωγραφίας στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών και φωτογράφος, εγκαινιάζει τη σειρά « Villes et paysages de Grèce », με τον πλούσια απεικονισμένο τόμο για τη Ρόδο, Rhodes, έργο που θα γνωρίσει αξιοσημείωτη επιτυχία και θα αποτελέσει αντικείμενο τεσσάρων επανεκδόσεων έως το 1988. Θα ακολουθήσουν σύντομα τους τόμους *Hydra et la guerre maritime, 1821-1827* (1953), *La Crète antique* (1955, 2e éd. 1960), *La Crète au cours des siècles* (1957), *Corfou* (1960), *Athènes et ses monuments du XVIIe siècle à nos jours* (σε συνεργασία με τη σύζυγό του, Lya, 1963), και *Mycènes et l'Argolide antique* (1966).

Σχολική συλλογή του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών

Το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών δημοσιεύει επίσης μεθόδους εκμάθησης γαλλικών και σχολικά βιβλία τα οποία αναπτύχθηκαν από την παιδαγωγική ομάδα του, όπως τα *Notre premier livret de français*, των Ειρήνη Τσούχλου και Ελένη Παπανικολάου (1958), *Sons et couleurs. βιβλίο με βασικά στοιχεία ανάγνωσης*, των Μαρία Καζανόβα, Ελένη Παπανικολάου και Ειρήνη Τσούχλου, εικονογραφημένο από την Ελένη Μουρέλου, ή ακόμη και το *Le cahier d'écriture*, του Γ. Μουρέλου, εικονογραφημένη και αυτή από την ίδια (1958).

Για περισσότερες πληροφορίες και για τη διαδικασία εγγραφής στην Culturethèque:

culturetheque@ifag.gr | τηλ. 210 33 98 650
www.mediatheque.gr | www.culturetheque.com